

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-3-66 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-31/672-157
Karar Tarihi : 1.7.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI(Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı
KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat
ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER: Aytül TOKATLI, İmren SEYRANTEPE

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Fatma SEVİM
Kılıncdere Mah. Çubukçu Sok. No:1 Samsun

20

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

Samsun Fırıncılar Esnaf ve Sanatkar Odası
Pazar Mah. Necati Efendi Sk. No:48 Kat:3 Samsun

E. DOSYA KONUSU: Samsun Fırıncılar Esnaf ve Sanatkar Odası'nın Samsun'da bulunan fırınlara ekmeği tek fiyattan satma konusunda baskı uyguladığı iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikayet dilekçesinde özetle; Samsun Fırıncılar Esnaf ve Sanatkar Odası'nın Samsun'da bulunan fırınlara ekmeği tek fiyattan (0,75 TL) satma konusunda baskı uyguladığı ve ekmeği 0,5 TL'den satmak isteyen fırınların bu baskı nedeniyle ekmeği daha ucuza satamadığı iddia edilmekte ve gereğinin yapılması talep edilmektedir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 3.4.2009 tarih, 2385 sayılı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 11.6.2009 tarih, 2009-3-66/BN-09-AT sayılı Bilgi Notu Rekabet Kurulu'nun 18.6.2009 tarih ve 09-29/611-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 23.6.2009 tarih ve 2009-3-66/ÖA-09-AT sayılı Önaraştırma Raporu 26.6.2009 tarih, REK.0.07.00.00-110/161 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-31 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Samsun Fırıncılar Esnaf ve Sanatkar Odası'nın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğini gösterir somut bir belge ya da bulguya rastlanmadığı, dolayısıyla şikâyet konu olay hakkında 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığı,

50 - ancak şikâyet konusuyla ilgili olarak Samsun Fırıncılar Esnaf ve Sanatkar Odası'na, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu çerçevesinde belirledikleri tarifelerin ekmekte azami satış fiyat tarifelerini ifade ettiği halde bu fiyat tarifesinin fırın ve bakkallar tarafından sabit fiyat olacak şekilde uygulanmasına yol açacak fiillere yönelik uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'u ihlal edeceği yönünde görüş bildirilmesinin uygun olacağı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.1.1. Yapılan Tespitler

60 Şikâyetçiden 9.4.2009 tarihli e-posta ile ek bilgi istenmiştir. Şikâyetçi tarafından istenen bilgilere yönelik gönderilen ve Kurum kayıtlarına 20.4.2009 tarih ve 2825 sayı ile giren yazıda, şikâyet dilekçesinde öne sürülen aynı iddialar tekrarlanmakta ve böyle bir zorlama nedeniyle Mis Ekmek Fırını adlı teşebbüsün ucuz ekmek satamadığı dile getirilmektedir. Ayrıca şikâyetçi tarafından gönderilen 22.4.2009 tarihli diğer e-postada; bir fırının camında olduğu iddia edilen bir fiyat ilanının gönderildiği, gönderilen ilanın Samsun Fırıncılar Odası Başkanlığı tarafından hazırlandığı, bakkal ve bayiler için ekmek satış fiyat listesi olduğu ve bayi iskontosunun belirlendiği anlaşılmaktadır. İlanın alt kısmında yer alan ve net olmayan ifadede ise "kesinlikle bu fiyatlar altında satılmaz" ibaresinin yer aldığı şikâyetçi tarafından ileri sürülmektedir.

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden; Raportörlerce internet üzerinden de araştırmalar yapıldığı ve ilgili bazı gazete haberlerine ulaşıldığı görülmüştür. Haberlerden anlaşıldığı kadarıyla, Oda tarafından maliyetlerdeki artış gerekçesiyle ekmeğe yapılan %25 oranındaki zam Samsun Valiliği tarafından incelenmiş, bu konuda toplanan komisyonda oy çokluğu ile zam uygun bulunmuş fakat, Samsun Büyükşehir Belediyesi zammın reddi için mahkemeye başvuracağını ifade etmiştir. Aynı haberlerde, zammı fazla bulan Akkaya Fırını sahibinin ekmeği 0,4 TL'den satmaya başladığı ancak, bu duruma bazı fırıncıların tepki gösterdiği bilgisi de dikkat 80 çekmektedir. Hatta, Durmaz Market'in sahibinin de karşı fırının ekmek fiyatını 0,4 TL'ye indirmesi sonrası, 0,3 TL'den ekmek satmaya başladığı ve satışlarının arttığı hususu da haberlerde belirtilmektedir.

Bu haberlere ilişkin olarak Samsun Valiliği'nden 6.5.2009 tarih ve 1766 sayılı yazı ile ekmeğe yapılan zam sonrası fiyat tarifesinin uygunluğu hakkında toplanan komisyon tarafından yapılan incelemenin aşamaları hakkında bilgi ve belge istenmiştir. Samsun Valiliği tarafından söz konusu bilgi talebine cevaben hazırlanan yazıda, Oda'nın belirlediği fiyat tarifesine yapılan itirazları değerlendirmek üzere 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu çerçevesinde yapılan uzlaşma toplantısından 90 sonuç alınmadığı, bu nedenle Vali Yardımcısı başkanlığında Esnaf Sanatkarlar Odalar Birliği ve Ticaret Sanayi Odası Başkanlığı temsilcilerinden müteşekkil bir komisyon oluşturulduğu ve yapılan oylamada oy çokluğu ile zammın uygun bulunduğu ifade edilmiştir.

Samsun Valiliği'nin bildirdiği üzere Samsun Büyükşehir Belediye Başkanlığı ticaret mahkemesinde söz konusu zamma yönelik olarak ihtiyati tedbir talebinde bulunmuş olup, dava dilekçesi, yazının ekinde gönderilmiştir. Dava dilekçesinde iddia edilen Oda tarafından belirlenen azami fiyat tarifesinin halkı mağdur edeceği görüşüne

100 dayanak olarak Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından kullanılan gerekçe;“Esnaf ve Sanatkârlar Odasının kilogram bazında girdi fiyatlarının artması gerekçe gösterilerek ekmek fiyatlarında artış yoluna gidilmiştir. Bu durum gerçekte bağdaşmadığı gibi halen piyasada 300 gr Ekmeği 35-40 kuruş arası fiyatlarda satan işletmelerin de bulunması ve bunların da bu fiyat üzerinden kazanç elde etmesi, Esnaf ve Sanatkârlar Odasının gerekçesinin de doğruları yansıtmadığını göstermektedir.” şeklindedir.

110 Samsun’daki fırıncıların belirlenen azami satış fiyatının altından satış yapabildikleri Belediye’nin dava dilekçesinden anlaşılmaktadır. Üstelik, 7.5.2009 tarihli dava dilekçesi şikâyetçinin fiyat ilanını gönderdiği 22.4.2009 tarihli e-postasından sonraki bir dönemi göstermektedir.

120 Gazete haberleri ve Samsun Valiliği’nden elde edilen yukarıdaki bilgi ve belgelerin yanı sıra, inceleme kapsamında ulaşılan haberlerde Oda tarafından belirlenen fiyatın altında satış yaptıkları bilgisi verilen Akkaya Fırını sahibi ve Durmaz Market sahibi ile de iletişime geçilmiş ve konu hakkında bilgilerine başvurulmuştur. Akkaya Ekmek Fırını sahibi ile raportörlerce yapılan 2.5.2009 tarihli görüşmede, Samsun’da ekmeğin mevcut durumda 30,35 ve 40 kuruştan satıldığı bilgisi edinilmiştir. Akkaya Fırını sahibi, Oda’nın fırıncılardan ucuz ekmek satmamak için senet aldığını ancak, Oda’nın kendisine ucuz ekmek satmaktan dolayı bir yaptırım olamayacağını ifade etmiştir. Aynı tarihte Durmaz Market sahibi ile raportörlerce yapılan telefon görüşmesinden de, ekmeği istedikleri fiyattan satabildikleri anlaşılmıştır.

1.1.2. Değerlendirme

130 Şikâyetin değerlendirilmesi bakımından değinilmesi gereken ilk husus ekmekteki fiyat tarifelerine ilişkin düzenlemelerdir. Ekmekte azami fiyatın belirlenmesine ilişkin tacir ve esnaf niteliğindeki fırıncılar için iki ayrı mevzuat vardır. Esnaf ve Sanatkârlar Odalarına bağlı esnaf niteliğindeki işletmeler, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu’nun 62. maddesindeki düzenlemeye göre belirlenen azami fiyatlara uymak durumundadırlar. Tacir ve sanayici niteliğinde olan ve Ticaret ve Sanayi Odalarına kayıtlı işletmeler ise, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu’nun 12. maddesi ve bu maddeye dayanarak çıkarılan “Tacir ve Sanayiciler Tarafından Üretilen Mal Ve Hizmetlerin Azami Fiyat Tarifelerinin Düzenlenmesi Hakkında Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde belirlenen azami satış fiyat tarifesine uymak durumundadırlar. Her iki düzenlemede de belirlenen azami fiyat, uygulanacak fiyatlar bakımından bir üst sınırın tespiti anlamında olup, fırıncılar fiyatlarını bu sınırın altında olmak üzere belirlemekte serbest olmalıdırlar. Tarifinin belirlenmesi ve tarifeye nasıl itiraz edileceği gibi hususlar, gerek esnaf, gerekse tacir niteliğindeki fırıncılar için paralel şekilde düzenlenmiştir. Her halükarda mevzuat gereği, fırıncıların ekmek fiyatlarında Esnaf ve Sanatkârlar Odaları veya Ticaret ve Sanayi Odaları tarafından belirlenen azami hadleri aşmamaları gerekmektedir. Ancak odaların belirledikleri azami fiyatlara uymaları konusunda fırıncıları zorlaması 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin ihlali olacaktır.

140 Şikâyete konu olayda şikâyetçi, Samsun Fırıncılar Esnaf ve Sanatkâr Odası’nın Samsun’da bulunan fırınlara ekmeği tek fiyattan satma konusunda baskı uyguladığını iddia etmekte, hatta daha ucuza ekmek satmak isteyen fırın olmasına rağmen ilgili fırının istediği fiyattan satış yapamadığını belirtmektedir. Bu iddiaların yanı sıra

150 şikâyetçi, bir fırının camında yer aldığını ileri sürdüğü bir fiyat ilanını da Kuruma göndermiştir. Şikâyetçiden bilgisine başvurulmak amacıyla ilgili fırının iletişim numaralarının yanı sıra üzerindeki ifadeleri net olmayan fiyat ilanına ilişkin açıklamalar talep edilmiş fakat şikâyetçi tarafından istenen bilgiler Kuruma gönderilmemiştir. Diğer yandan inceleme döneminde Samsun Valiliği'nden konu hakkında bilgi talebinde bulunulmuş ve gelen bilgilerin ekinde yer alan Samsun Büyükşehir Belediyesi'ne ait dava dilekçesinde, Samsun'da fırınların ekmeği belirlenen azami satış fiyatının altında sattığı ifadesinin yer aldığı görülmüştür. Benzer nitelikteki gazete haberlerinin bulunmasının yanı sıra bu durum haberlerde adı geçen fırıncılardan da teyit edilmiştir. Ancak iletişime geçen fırınlardan biri Oda'nın esnaftan senet aldığı iddiasında bulunmuştur.

160 Dolayısıyla elde edilen bilgi ve belgeler, mevcut durumda Samsun'da ekmek satış fiyatı konusunda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eder nitelikte değildir.

Bununla beraber, şikâyetin yanı sıra fırıncılardan senet alındığı gibi bir iddianın varlığının dikkate alınması gerekmektedir. İlgili pazarda sağlıklı rekabet koşullarının yaratılması ve geliştirilmesi amacıyla bu kapsamda şikayete konu Oda'ya, ekmekte fiyat tarifelerinin 4054 sayılı Kanun'a uygun olarak belirlenmesi gerektiği yolunda bir yazı gönderilmesinin ve düzenlemeler gereği odaların ancak azami fiyat hadlerini belirleyebileceğinin, bu fiyatların tek fiyat olarak uygulanması için fırıncılara baskı yapılamayacağı, vurgulanmasının yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

170

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- 1- Başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca Samsun Fırıncılar Esnaf ve Sanatkâr Odası hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına,
- 180 2- Bununla birlikte, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu çerçevesinde belirlenen tarifelerin ekmekte azami satış fiyat tarifesini ifade ettiği, bu fiyat tarifesinin fırın ve bakkallar tarafından sabit fiyat olacak şekilde uygulanmasına yol açacak fiillerin 4054 sayılı Kanun kapsamında rekabet ihlali oluşturabileceği yönünde Samsun Fırıncılar Esnaf ve Sanatkar Odası'na görüş yazısı gönderilmesi konusunda Başkanlığa yetki verilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.